

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. O pravništvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Čudni izvedenci o našej ravnopravnosti.

Dve leti je uže Taaffejeva vlada, ki obeta tudi za Slovane ravnopravnost izvesti, na krmilu. Ali dozdaž ona nij kazala, da boče izpolniti naše najvažnejše narodne terjatve; ona niti nij kazala dobre volje ustreči jednoglasnej starej želji slovenskega naroda glede kardinalne točke njegovega političnega programa: uvedanja slovenskega jezika v naše šole. Iz dunajskega poročila na čelu našega nedeljskega lista in iz dunajskega poročila v našem listu od vtorka, moremo posnemati žalostno resnico, da smo tudi zadnje leto zastonj upali, zastonj verjeli obljubam v programih izrekanim. Zrno je ostalo staro. Šole so ostale germanizirane kakor so bile. Naš jezik ostane izključen kot učni jezik v srednjih šolah kakor je bil pod Lasserjem. Naši nemškutarji, njegovi sovražniki, o njem odločujejo, ne mi, ne narod slovenski!

Minister Conrad je dejal, da „vlada nij imela povoda kaj spremeniti na srednjih šolah.“ A njegov namestovalec, vladni zastopnik, je precej potlej pri priliki govorenja o pripraviščih rekel, da vlada zato nij nič storila za uvedanje slovenščine, ker sta na pr. kranjski in stajerski deželni šolski svet zoper to! V štajerskem deželnem šolskem svetu sedé sami Nemci. V kranjskem deželnem šolskem svetu pa sedita Dežman pa Schrey in odločujeta. Zato ker sta ta dva gospoda zoper uvedanje slovenščine, zato je tudi vlada! Torej ne od naroda jednoglasno voljenih slovenskih poslancev, temuč principijalnih protivnikov votum je tudi zdanjej vladi odločujoč? Potem bomo se ve da zastonj upali! —

Dokler tedaj po pametnem svetu ne bode veljal kozel za dobrega vrtnarja, volk za obreaga ovčjega pastirja, tako dolgo tudi nam Slovincem vlada ne bode imponirala niti nas prepričala, da nemamo Slovinci prav, če terjamo pravico svojemu jeziku v svojih šolah, ako nam bode take izvedence nasproti stavila!

Poleg teh principijalnih sovražnikov naše narodnosti, silijo in gnetijo se kot „izvedenci“ o zmožnosti in sposobnosti slovenskega jezika za šolo in urad višje-popolni uradniški jezikovni ignoranti. Koliko bedastih votumov se je uže v raznih „poročilih“ spisalo o nesposobnosti slovenskega jezika od uradnikov, ki so govorili kakor slepec o barvah o stvari, katere nijso dobro poznali. Tak možanec si nij nikdar truda vzel, da bi bil naš blagoslovljeni jezik temeljito in do korena preštudiral; ali kljub temu je oblastno in arogantno sodbo od sebe dal, da ta jezik nij sposoben za učenje ali uradovanje. Svojo ne-

vednost in nesposobnost je tak referent našemu jeziku obešal na krivdo. To je bilo in žalibog je še. In ker se pri našem vladnem sistemu nobena prememba ne more goditi brez teh formalnostnih „poročevanj“, zato nij čudo, da ne moremo naprej!

Kakor je videti iz poročila iz budgetnega odseka, priobčenega v našem nedeljskem listu, šel je celo minister Conrad mej te „izvedence“ zoper slovenski jezik. Rekel je na dotično interpelacijo dr. Vošnjakovo, zakaj nij izvel, kar mu je lani državni zbor v znanej resoluciji naložil: „da on (minister) sicer prizna, da se je v zadnjih desetih letih mnogo storilo za slovenski jezik in slovensko slovstvo, ali da se ne da še uvesti v srednje šole.“ Gospod minister, ekselencia! Mi Slovenci vašega „priznanja“ ne terjamo. Za priznanje in nepriznanje ste vi, ki ste sicer živeli mej nami, ali se našega jezika nijste naučili, ne naučiti hoteli ali ne mogli, popolnem nesposobni. Držite se vi tega, kar slišite od pravih veščakov in od poklicanih poslancev naroda, če hočete parlamentarno vladati, pa ne mislite, da se bomo Slovenci z vašim praznim in fraznim „priznanjem“ uže zadovoljili v stvari. Mi Slovenci hočemo svojo naredno pravico imeti, za vse „priznanje“ ali nepriznanje se malo brigamo, ako nam pravico odtégujete.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 16. februarja.

Državni zbor je vtorek izročil od vlade predloženi zakon glede urejenja zemljiškega davka davkovskemu odseku. Kakor smo uže poročali, je jud Neuwirth napadal dr. Dunajevskega zato, ker je iz Galicije doma. Finančni minister je judovej nesramnosti primerno pot odkazal. Dejal je, da on kot poslanec nikdar nij kateremu ministru očitil, da je od tam ali tam doma, kajti nekje mora vendar biti tudi minister rojen — ali pa morebiti g. Neuwirth zahteva, naj ne bi bil minister nikjer doma? — Če ga je hotel jud razumeti, razumel ga je, desnica ga je uže dobro razumela, kajti dobro-klici z desne so pretresli dvorano. — Nadaljevala se je potem debata o Lienbacherjevem šolskem predlogu ter sta za predlog govorila poslanca Adamek in Oberndorfer. Prihodnja seja je jutri petek ter je na dnevnem redu tudi prvo branje predloga o spremembi volilnega reda.

Dunajsk **nemško-ustavoverni** list, „D. Ztg.“, je uže izgubil vse potrpljenje, ker še ustavoverna klika nij prišla zopet na krmilo, da bi izvajala svoje načelo: „landgraf werde hart“ nad slovanskimi narodi v Avstriji. Zlasti zabavlja ta list na Čehe, na Slovence, na vse nenemške avstrijske narode, „ki igrajo na škodo Avstrije vevlast“. Potuhnjeno kliče, da se nemški poslanci v parlamentu od večine obrekujejo itd. itd. Kar „D. Ztg.“ v svojem šovinizmu na dan spravi, to prav res spominja

na predpust. Poročala je namreč včeraj o dogodjaji ali o škandalu, katerega so zopet levičarji prozvali v jezikovnem odseku. Pisal je ta list, da so vsi ustavoverni poslanci po dr. Riegrovej izjavi vzburjeni in srditi zapustili sejo in da se nadaljnih obravnav tega odseka ne bodo več udeleževali. Denes pa popravlja to, kar je v svojej „navdušenosti“ včeraj preveč rekla „D. Ztg.“ Trije poslanci levičarji so ostali še dalje v odseku in ustavoverci se bodo prej ko slej udeleževali zborovanj tega odseka in zopet bodo morali gledati toli sovražnega Riegra, katerega denes na vse načine nemško-nacionalni listi obirajo.

Vnanje države.

Iz **Carigrada** se javlja, da so turški ministri zagotovili angleškemu poslaniku Göschenu mirovne namere portine. Jednako zagotovljenje je prišlo iz Aten. Poslaniki evropski ne bodo pričeli preje obravnavanj s Turčijo, predno ne pride v Carigrad nemški poslanik grof Hatzfeld.

Nemški rajstag se je odprl 15. t. m. s prestolnim govorom, katerega je prečital grof Stolberg. O političnem oziru prestolni govor malo pove, nabaja se v njem navadna fraza pri takih prilikah „o dobrih razmerah z vsemi sosednjimi državami“. O vzhodnjem vprašanji pravi, da so vevlasti „v načelu“ složne, in se pripozna s tem, da se pa sicer vlasti ne strinjajo, kako posredovati mej Turčijo in Grecijo. Nadalje pa je grof Stolberg izrazil zaupanje cesarjevo, da se bode složnosti vevlastij posrečilo zabraniti vojsko, a k bo nastala v katerem delu Evrope ali pa jo omejiti tako, da se ne bo dotikala ni Nemčije ni njenih sosedov.

Angleži hočejo z boerci v Transvaalu mir skleniti in se v ta namen vrše dogovarjanja. Tudi boerci si želé miru; kakor stojé stvari, bodo Angleži morali dati boercem popolno svobodo, in to bi bilo zanje najbolj častno.

O ruskih pismih, ki so jih baje Angleži našli v **Kabulu**, pišejo odlične angleške novine jako mirno. „Saturday Review“ po priliki pravi: „Mi ne nameravamo jeznih komentarov pisati o teh pismih, ki morejo samo novince v zgodovini in politiki iznenaditi.“ — „Spectator“ zastopa še na dalje politiko onih, ki zahtevajo, da Angleži zapuste Kandahar.

Dopisi.

Iz Logatca 15. febr. [Izv. dop.] Žalost trga srca prebivalcev našega kraja, ker ločil se je od svoje rodbine od znancev, za pustil dolino solz, ter se preselil v boljšo domovino gospod Jošt Čuk, rojen dne 17. maja 1846 v Črnem vrhu pri Idriji, trgovec v Dolenjem Logatci. Narod izgubil je zopet moža, kateri je žrtvoval za njega čas, blago — življenje. Uže kakor kupčijski učenec in pomočnik v Ljubljani gorel je res za svojo domovino, delal za narod, a koliko bolj še, ko je došel v Kranj. Kako ponosno, častno znal je nositi zastavo ondošnje čitalnice, — oko se mu je blesketalo radosti, navdušenja, ko je stopal s taisto pred sinovi majke slave.

Leta 1878 preselil se je z družino v Dol. Logatec. Sedaj se je pokazalo, kako hrepel, želel je vzbuditi mej ljudstvom čut do narodnosti, ljubezen do domovine, neutrujeno delal je tako dolgo, da se je ustanovilo društvo „Logaško bralno društvo s prostovoljno požarno stražo“, kateremu je bil potem neprenehoma blagajnik, in ko je bolehal, da, ko uže nij mogel zapustiti sobe, ni hotel oddati težavnega posla, nadejal se je revež — da bode ozdravel. To da, smrt pobira, nič ne zbira, staro mlado, vse — pokosila je tudi dragega Jošta, rodbini njegovej, društvu, domovini, katero je tolikanj ljubil; v nedeljo popoldan ob 4^{3/4} uri je umrl. Ko se je zaslísal mrtvaški zvon, žalostni glas: Jošt Čuka nij več, vzdihnil je sleherni: škoda ga je, bodi mu zemlja lahka!

Vtorek bil je pogreb, slovesen, kakeršnega se dolgo ne spominja ljudstvo, ki je kazalo kako priljubljen, spoštovan je bil Jošt. Ko je pevski zbor Logaškega bralnega društva zapel milotinki „Jamica tiha“ in „Blagor mu“, postala je tihota, le ihtenje slišalo se je mej žalostnimi glasovi, in odraslim možakom utrinjale so se solzice žalosti v očeh.

Naj omenjam še krasnih vencev, katere so umrlemu darili „Log. bral. društvo“, gosp. župan Dol. Logaški in osobni prijatelj g. T. trgovec na Čevcih. Prvega napisi na trakovih bili so: Logaško bralno društvo s prostovoljno požarno stražo — svojemu nepozabljenemu društvniku in blagajniku — vrlemu narodnjaku; drugega: Značajnemu občanu — župan Dol. Logaški, in tretjega: Svojemu tovarišu — njegov prijatelj.

Iz Novega mesta 15. febr. [Izv. dop.] Kakor vsako leto zbrali smo se tudi letos v nedeljo večer v okusno okinčanej dvorani „prvega narodnega doma“, da bi se v družbi spominali našega Vodnika. Sobane so se bile napolnile znatno, po odborniku spremljan vzame si prostor pod bogato okinčano cesarjevo podobo g. okrajni glavar. Tedaj zadonijo prvi glasi mično ubrane pesni v mešanem zboru. Temu sledil je pozdrav g. predsednika, čegar glavni namen je bil vzbuditi marljivost za narodno stvar, za dovršenje tega narodnega doma. Delo stoji in narodni dom tudi, toda kakšen? Pesen, ki je na to bila peta, vzbujala je v nas vse druge misli kot prva. Peto je bilo izborno posebno sodelovanjem gosp. Paternostra iz Krškega. „Bodi zdrava domovina“ morala se je ponavljati. Da bi se kaj govorilo, da bi bila v programu jedna številka več, sledil je na to nekakov životopis Vodnikov.

Žalostjo moram priznati, da smo ta večer čuli le preveč, veliko preveč nemškovati, osobito mej nežnim spolom. Gotovo ne menim tu č. gospodov ali gospij ali gospic, ki so morali nemški govoriti. Videli smo namreč osebe notri, ki se redkokedaj opazijo v čitalnici, osebe, ki so slovenskega jezika le malo zmožne. A pri družih, gospôda, ne moremo drugače, da žalostjo kažemo na stvar, ki nam je uže toliko časa na srci, na stvar, ki se je uže pri mnogih veselica mogla opazovati. Vprašam: kje pa bomo vendar govorili v materinem jeziku, v milej nam slovenščini, če ne po čitalnicah? Pokažimo se tam, kjer se to mora zahtevati. Mimogredé naj opomnimo še to, da se sploh po Novem mestu preveč nemščine čuje po potrebi. Pri domačih veselica, ki jih je tukaj po posameznih hišah obilo, pogovarja se večinoma v „zveličavnem“ nemškem jeziku. Grajanja vredno je pri tem še to, da se ta-

kemu blebetanju premalo ustavljajo gospodje, mej katerimi je včasih tudi kak dijak, ki pa mora — misli si — pri vsem svojem narodnem duhu vendar le ob taci priložnostih tujščini dajati prednost. Če se taki ne zoperstavljajo, ki umejo stvar in njene posledice, taki, ki bi se lahko in po dolžnosti morali protiviti nemškovanju, kaj smemo potem upati? Moški svet ne ravna nehvaležno zoper mater Slovenijo, delajmo Novemu mestu čast, ne pohujšujmo mlajših, za katere je to jako nalezljivo!

Da ostanem pri „mlajših“, povem naj še to, da se sedaj pri teh, posebno pri „mlajših“ ženskega spola, nemščino veliko bolj ljubi in čísla kot materni jezik. Te opombe naj bodo le splošne a zapomnila naj bi si jih gospôda novomeška!

Spoznajmo se, to je prva postava, ki se ne sme nigdar pozabiti. Prava narodnost kazati se mora ob vsakej priliki, posebno pa po čitalnicah in v delovanji za čitalničen napredek.

Konci tega opisovanja naj dodam še, da je bilo v plesnej dvorani jako živahno do poznega jutra. Želimo si, da bi nam prinesel ta kratek čas predpustov še več razveseljevanj v „prvem narodnem domu“.

Iz Središke okolice 14. februarja. [Izv. dop.] Tombola, ki je bila pretečeno nedeljo na korist po potresu unesrečenih Zagrebčanov v Središči, se je sijajno vršila. — Prostori gostilne g. Sajnkoviča so bili vsi prenapolnjeni, tako, da več občinstva nij dobilo prostora; tudi številne karte za tombolo so zmanjkale. — Razen obilnega domačega občinstva obojega spola so prišli gostje iz bližnjega Ormoža, sv. Miklavža, Koga in Čakovca. — Čistega dohodka je bilo 63 gld., gotovo lepa svota, ki kaže zadostno sočutje do naših bratov Hrvatov. Pohvala glede osnovanja te izvrstne tombole gre v prvej vrsti gg. tržanoma Zadravcu in Josipu Dogšu, ki sta iz lastne inicijative tombolo osnovala, nabrala 20 lepih dobitkov, ter vse preskrbela, da se je vse tako lepo izvršilo. Po tomboli je občinstvo ostalo skupaj do jutra in se prav dobro imelo; da pri tem nij manjkalo lepih pobratimskih govorov in napitnic, se razume.

V nedeljo dné 20. t. m. bo v enak namen tombola v Ormoži, v nedeljo 27. t. m. pa pri sv. Miklavži; upati je tudi tu obilne udeležbe in zanimivega večera. — Ker so se Središčani od gostov iz Ormoža in sv. Miklavža počastili, se je nadejati, da bodo Središčani pri tomboli Ormožance in Miklavževčane s svojo navzočnostjo počastili ter jim pohod povrnili. — Tedaj na svidanje!

Iz Trsta 14. febr. [Izv. dopis.] Dobro je, da Slovenci in Slovani zvedo, kako italijanski elementi proti nam vojujejo. To bode bralec izpoznal po sledečem članku, v nedeljo v našem „Indipendente“ priobčenem: Pod naslovom „Velleita Slovene nel Goriziano“ piše laški list tako le: „Osrčeni po izgledu bližnje Kranjske, kjer slovenski element, podpiran od vlade, (!?) vsak dan pridobiva terêna, so začeli goriški Slovenci zopet naglašati neopravičene narodne zahteve, katere so obrnene v principu zoper našo italijansko narodnost, katero nameravajo v blato gaziti v sosednjej Goriškej, da si preseza naša italijanska narodnost v kulturi, v številu in v vseh stvaréh nasprotni narod. Slovenci so sanjali o velikej Sloveniji, katera bi se raztezala od Kvarnera do Zadre, od Maribora do Pole. Zdaj so predrznosti Slovencev uže prenadležne, kajti oni

skušajo vriniti slovenščino v srednje šole, v sodnijo, v druge urade. Poročali smo, da je slovenski poslanec dr. Tonkli ministerskemu predsedniku Taaffeju predložil nek izdelan načrt, kako bi se uvedla slovenščina v srednje šole in v urade na Goriškem. Ne poznamo še mi dosedaj tega načrta, tudi ne moremo dostaviti, do katere točke in s kako škodo naše narodnosti hoče klerikalni italianofob slovenizirati srednje šole na Goriškem; iz teh razlogov se nečemo še zdaj prenaglati. Pri vsem tem se vidi s kako pretirano siavo na škodo naše italijanske narodnosti se vsiljuje slovenski jezik v sodnije. Zgodovina Gorice kaže, da so bile sodnije in občine od nekdanj italijanske, da je vsak poskus vsake vlade o ponemčevanju zastoj bil, bodi si minole ali sedanje čase, ter da je italijanščina bila jedina, v katerej se je pri sodnijah, v občinah obravnavalo. Tudi je istina, da je na Goriškem mnogo uradnikov, kateri ne umejo ni slovenski ni nemški. (Te bomo poslali v Italijo „redento“.) Ne najdemo nikakršne potrebe vpeljave te novosti. Sodnije in drugi uradi na Goriškem uradujejo izvrstno bodi si v civilnih ali v kazenskih in porotnih sodiščih, poslužujejo se uradnega italijanskega jezika. Goriški Slovenci pa sanjajo, „podpihani“ po fanatičnih tujih agitatorjih, o potrebi, katera je neizpeljiva v deželi, kjer zgodovina, kultura in tisoč družih ozirov dajejo prednost našej italijanske narodnosti. Ako pomislimo stvari nasproti rastočemu gibanju naših visoko letečih Slovencev, tako se na hip vidi, da so to sami sanjači in panslavisti. (Kaj si nek tak lašk bastardato misli v „panslavistu“? Pis.) Kaj delajo goriški italijanski poslanci? Kaj deželni zbor? Kaj mestni zbor? (Delajo na vse preteze proti Slovincem, toda vse ne pomaga, naša stvar mora prej ali slej zmagati. Pis.) So li pozabili, zakaj da je goriški deželni zbor izgubil italijansk značaj ter večino v njem? Morda se ne spominjajo več čutov očetov, kateri so svoj jezik visoko spoštovali in bili ljubosumni, kadar se je nameravalo jemati ljudstvu značaj po Goriškem? Upamo, da bi se dala agitacija poslanca Tonklija vstaviti, ako bi se ga pozivalo, da mora moralne interese svojih volilcev pred očmi imeti. (Moralno — je le italijansko! Pis.) — Kadar mi govorimo o Slovanih, vidimo ogromno maso naroda sto milijonov, kateri so čez obrežje Visle, Tise in Volge čez Evropo razpršili se, željni vladanja, pa so vendar le zato, da so drugim narodom sužni in podložni. (Hvala lepa, laški bastardato: utegneš še čas doživeti, ko boš spet sam suženj. Pis.)

Kadar govorimo o slavjanskem jeziku, slovanskej zgodovini in kulturi, vidimo le Poljaka vrednega vsega po svojih junacih. Ne moremo si pa misliti nekaterih grup Slovencev, ki so kot sprednja straža okolo plazili se ter mej raznimi narodi ostali, kakor razpršena kardela. Enako si ne moremo misliti njih jezika, ki nema nobene veljave in povzdige, ampak barbarske oblike v narečjih brez prava podobe. (Spet en „inpertinente“ ki sodi o stvari, v katerej je čisto neveden.) Ne moremo si misliti slovenske kulture, ker ta nema zgodovine ne probujenja, niti umetnosti, splošno ničesa, kar bi naglašalo narodno svetost. — Tako abotno in prevzetno pišejo o nas naši tržaški italijanski someščanje, kateri so se iz onkraj Adrije v naše pokrajine s trebuhom za kruhom pritepli in hočejo po starej njih navadi še dalje gospodariti nam, in nam ukazovati.

Z Dunaja 14. februarja. [Izv. dop.] (Poljski glasi.) Govor dr. Vošnjaka v budgetnem odseku zoper irredentovce je vzbudil mej vsemi Slovani avstrijskimi zelo prijaznih odmevov. Vsak češk časopis, naj si bode velik ali majhen, prinesel je v obširnem poročilu dotično debato in govor dr. Vošnjakov, in vsi konstatujejo, da je dr. Vošnjakova beseda bila na pravem mestu ter da zasluži vseobče pohvale. Ker je, kakor je to uže „Slovenski Narod“ poročal, poljski poslanec Hausner, popolnjen Nemec, govoril zoper Vošnjaka, vzbudilo je to mnogo nevolje. Hausner nij imel prav, potegovati se za irredentovce in tudi ne za de Pretisa. Radovednost me je radi tega tem bolj silila, da sem s pozornostjo te dni iskal in čital poljske časnike, je-li in kako bodo ti govor dr. Vošnjaka sodili. Z veliko zadovoljnostjo vam imam sedaj poročati, da so poljski časniki, kolikor mi jih je prišlo v roke, dr. Vošnjakov govor zoper irredento s pohvalo omenili. „Gazeta Narodowa“ graja celo naravnost Hausnerja, da se je prav o ne pravem času lotil stvar soditi, koje niti razumel nij, posebno radi tega, ker so ustavoverci bili prav zadovoljni z izjavo Hausnerjevo. Evo vam nekaj stavkov iz „Gazete Narodowe“ od 10. t. m., št 32: „Nie wchodzę w to szczególowo czyli wystąpienie p. Hausnera przeciwko dr. Vośniakowi tak tłumaczyć należy, bądź co bądź było takowe wcale nie na miejscu i wątpię bardzo, żeby szanowni poseł z Drohobycza wyraził tu zapatrywanie Kola polskiego na tę sprawę. Koło polskie z pewnością nie ma potrzeby brać w obronę ani italianissimów przeciwko Słowiencom, a tem mniej bronić centralistycznych urzędników, którzy, jak fakta dowodzą, przez nieudolność swoją raczej knowania irredenty popierają. Zresztą całą irredentę w Austrii wychowały rządy centralistyczne i stronnictwo wiernokonstytucyjne, których przecież przez długi przeciąg lat włoscy posłowie byli Benjaminkami. Miałażby teraz nam przypaść rola rozgrzeszać centralistów i z widoczną szkodą dla państwa stawacz w drodze słusznym żądaniom Słowienców? („Jaz nečem raziskovati posameznosti, je-li se ima nastop g. Hausnera proti Vošnjaku tako tolmačiti, (da je namreč hotel braniti Italijanissime in de Pretisa); naj bode kar hoče, to nikakor nij bilo na pravem mestu in dvomiti je zelo, da je spoštovani poslanec iz Drohobiča izrazil tu mnenje kljuba poljskega v tej zadevi. Poljski klub gotovo néma potrebe v obrambo jemati ne Italijanissimov proti Slovincem, še menj pa braniti centralistične uradnike, kateri, kakor dejanja dokazujejo, zaradi svoje nesposobnosti radi podpirajo kovarstva irredentovcev. Sicer so celo irredento v Avstriji izgojile centralistične vlade in ustavoverna stranka, katerih Benjamini bili so vendar čez dolgo vrsto let laški poslanci. Bi-li imela sedaj nam pripasti uloga opravdati centraliste ter se staviti na pot pravičnim željam Slovincem na očividno škodo države?“)

Tako obsodi poljsk upliven list svojega poslanca ter se postavi na stran prava, na stran neustrašenega našega dr. Vošnjaka!

P.

Iz Zagreba 16. febr. [Izv. dopis.] V našem hrvatskem saboru je trajal več dni parlamentarni boj mej vladno in neodvisno narodno stranko o načinu združenja ali spojitbe Krajine s Hrvatsko. Kakor je vam znano, imeli bi po § 33. Rauchove nagodbe Hrvatje terjati

po združenji Krajine s provincijalom toliko poslancev za peštanski zbor več, kolikor stanovalcev se pridruži k Hrvatskej več t. j. najmenj 55 poslancev bi imela Hrvatska odslej pošiljati v zbor peštanski. Ali ker Magjari nijso hoteli tacega prirastka Hrvatom privoščiti, dovolili so jim samo 40 poslancev, 15 so jim jih odbili. Hrvatska vladna stranka je pa tudi s tem zadovoljna iz oportunitva, rekoč: da imamo enkrat le Krajino pridruženo, to je glavna stvar, če se prav v drugem udamo. Neodvisna opozicija pod Mrazovićem pak je naglašala princip in pravo, da je uže enkrat čas za Hrvate, da se nehalo Magjarom le udajati. Včeraj je bilo glasovanje. Za vladno stranko je glasovalo 47 poslancev, za neodvisno 17, a 6 jih nij glasovalo. Debate se je udeležila cela vrsta govornikov. Govorili so za predlog vlade: poročevalec večine Miškatovič, dr. Šram, Rubido-Zichy, Mirko Hrvat, škof Živković, Mihalović, baron Živković, Popović, Antolek-Orešek, Subotić, Zindl, Vončina, Josipović. Zoper so govorili Mrazović, prof. Vojnović, Šavor, dr. Jordan, Lehpamer, Maršo, dr. Gjorgjevič, Vrbanić, Crnadak, Folnegović, Zorić.

Govorilo se je za to toliko od obeh strani, ker je bilo namenjeno „skozi okno ven“ mej narod za gaslo prihodnjih volitev. Debata je bila mnogokrat ostra, tudi osobna, zato se more pričakovati, da bodo tudi prihodnje jesenske volitve na Hrvatskem burne. Zlasti vladna stranka je močno vojevita in agresivna, dasiravno se ne more trditi, da je pozitivno pravo na njenej strani, nego k večjemu le oportunnost, katero so pač res da zastopniki večine dobro branili in ne brez vspeha sklicavali se na Čehe in njih najnovejšo politiko.

Kakovo parolo bode prihodnja volilna borba imela na obeh straneh, kaže nekaj osobni razpor v seji 15. t. m. mej Vončino (vladno stranko) in rojenim Dalmatincem Vojnovičem (neodvisno stranko). Vončina je rekel Vojnoviču, naj ne izpozivlje borbe: „jer smo ju imali i vodili kad njega nije ovdje bilo i opazili, da su se mnogi otimali žrtvam, kad su se one zahtievale; nam, koji smo se rodili u ovoj zemlji, koji hoćemo, da u njoj živimo i umremo, i koji je nećemo ostaviti ma se zemlja tresla, nam nije do nikakove borbe.“

Vojnović se potem opravičuje, zakaj je po potresu iz Zagreba bežal v Dalmacijo, ker to je Vončina v mislih imel, pa pravi: „Dosta je meni ne bježati pred Magjarom. Kosta Vojnović i dalmatinski Hrvati pred Magjarom ne bježe“.

Torej na jedne strani: „nič borbe, le interes Hrvatske“, na drugej strani pa „borba proti Magjarom“.

Domače stvari.

— (Občni zbor muzikalnega ljubljanskega društva) je bil v nedeljo še slabije obiskan, kot ondanšnji predzadnja nedeljo. Predzadnja nedeljo prišlo je bilo 13 udov, zadnja nedeljo le 10 udov. Izvolili so mej soboj odsek obstoječ iz gospodov: Doberlet, Ahčin Albin, Klein Anton, Zelenec Lovro in Reichman Henrik, kateri ima nalog izterjati od 300 udov društva zaostale triletne doneske. Potem se bode sklical občni zbor vnovič, da sklene, kaj da se bode zgodilo z instrumenti, ki so društvena last.

— (Čudno prenočišče.) Piše se nam od tu: V ponedeljek 14. t. m. zvečer se je tu priplazila neka ženska skozi slučajno odprta

bolnišnična vrata v tamošnjo mrtvašnico, kjer ravno nij bilo nobenega mrliča, in se vlegla v prazno trugo ter si mrliško črno blazino pod glavo dela. Ko ob 9. uri zvečer strežniki mrliča prinesó v mrtvašnico, zagledajo v trugi žensko po strani mesto na hrbtu ležečo ter se bližajo se ve da prestrašeni počasi trugi — a ženska to opazivši skoči iz truge in prosi za gorko prenočišče, ker mora zmirom na mrzlem spat. Spoznali so po tem v njej neko na umu bolno, to da ne nevarno žensko, katera je uže večkrat bila v bolnici.

— (Ples podčastnikov) domačega polka baron Khun in podčastnikov veliki knez Mihael v kazinskej restavraciji je bil dobro obiskan. Razen mnogih vojaških dostojanstvenikov počastil je veselico s svojo navzočnostjo tudi deželni predsednik g. Winkler.

— (Plesni venček) priredijo ljubljanski veterani v prostorih čitalnične restavracije pustno nedeljo dne 27. februarja.

— (Zarad hudodelstva uboja) je bil zatožen pred ljubljanskimi porotniki zadnja sredo 40letni Josip Fister, doma iz Iga blizu Ljubljane, uže kaznovan zarad hudodelstva uboja s težko uječo treh let. Zatoženec Fister je služil za velikega hlapca na graščini blizu Litije. Graščinski pastir je gnal krave mimo necega prepada in je jedne kravi bilo izpodletelo in ubila se je bila, padši v prepad. Veliki hlapec Fister je 62 let starega graščinskega pastirja, katerega uže v obče nij maral, zaradi te nesreče hudo ošteval, ga udaril po ustih, vrgel ga ob tla in po njem teptal, tako, da je pastir, kateri je bil uže prej počen, vsled teh poškodb, kakor zdravnik izpovedajo, umrl. Porotniki so z 11 proti 1 glasu izrekli, da je Fister dejanja kriv in sodnija ga je obsodila na pet let teške uječe, poostrene vsak mesec s postom in tamnico ter trdim ležiščem vsak dan v letu, ko se je dejanje dogodilo.

— („Logaško bralno društvo s požarno stražo“) napravi 20. t. m. veselico s sledečim vsporedom: Godba, Petje. Mej petjem govor, predavanje, deklamacija. Tombola. Ples. Godba: kvartet češki godcev. Začetek točno ob 7. uri zvečer. — Vstopnina prosta.

— (Narodno bralno društvo v Borovnici) priredi dne 20. februarja veselico s programom: 1. Petje, mešan zbor. 2. Igra na citre in gosli, s spremljanjem na kitaro. 3. Tombola. 4. Ples. — Začetek ob 7. uri zvečer.

— (Iz Toplic na Dolenjskem) se nam piše: Slavni kranjski deželni odbor je prostovoljne požarne straži v Toplicah daroval 150 gld. in zavarovalna banka „Wechsel-seitige“ v Gradci pak 50 gld., za katere svote se Topličanje presrčno zabvaljujejo.

— (Hrvatska čitaonica u Kastvu) poziva ovim najuljudnije na društvene zabave dné 23. i 28. veljače (febr.) sa sljedećim programom: 1. Predstava „Šilo za ognjilo“, igra iz domačeg života u Kastvu god. 1743. 2. Pjevanje. 3. Igra na gusle i glasovir. 4. Šaljiva tombola. 5. Ples. Dné 28. eventualno predstava „Novci za diplomu“ i kostimirani ples bez maske. Početak točno na 1/2 8 sati. Samo mužkarci plaćaju 1 for. ulaznine.

— (Pijan zmrznil) je Jože Sevšek iz Gorjuš p. m. po noči, 28. m. m. ko se je z Janezom Hribarjem iz Preloga pri Ihanu domov vračal. Oba sta bila pijana. Sevšek je obležal na cesti in zmrznil; imel je še-le 30 let in je oče dvema otrokoma.

Razne vesti.

* (Čudna obrtnija v Ameriki.) V Novem Jorku se vsako leto preko 3 milijone starih ponošenih čevljev proč vrže. Tvorničarji puste take čevlje pobrati ter jih potem na tri načine porabijo. Prvič se kar je boljših čevljev zašije in popravi ter se prodade. Ka terih čevljev pa nij mogoče več popraviti in jim nij mogoče vrniti čevljeve podobe, oni se zrežejo; boljši kosci se porabijo pri popravljanju starih čevljev, iz ostalih pa se prireja — rum. Kako, to vedo samo tvorničarji vendar se je toliko zvedelo, da jih denejo v čist alkohol kuhat. Tretjič pa stare čevlje uporabljajo Amerikanci pri prirejanju — prusko-modre barve. —

Zahvala.

Pred štirimi leti je g. Franjo Štifter, gimnazijalni profesor v Kalugi, mej svojimi znanci nabral

za „podpiralno zalogo slovanskih vseučilišnikov v Gradci“ 20 rubljev. Iz pisma, kojega je pravilni odbor imenovane zaloge 14. t. m. prejel, je razvidno, da so imenovano svoto darovali sledeči gospodje gimnazijalni profesorji v Kalugi: V. Zagorščak 3 rublje, E. Gorickij 1 rubelj, M. Belov 1 rubelj, M. Bole 5 rubljev in Fr. Štifter 12 rubljev.

Vsem gospodom darovateljem se izreka javno najtoplejša zahvala.

V imenu pravičnega odbora „podpiralne zaloge slovanskih vseučilišnikov v Gradci“.

Gradec, 14. februarja 1881.

Cand. prof. J. Lendovšek, tajnik. Prof. dr. Gr. Krek, predsednik.

Dunajska borza 17. februarja.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	73	gld.	20	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	75	„	30	„
Zlata renta	90	„	20	„
1860 drž. posojilo	130	„	50	„
Akcije narodne banke	815	„	—	„
Kreditne akcije	289	„	90	„
London	118	„	35	„

Srebro	9	„	34 1/2	„
Napol.	5	„	55	„
C. kr. cekini	57	„	65	„

Izvrstno dobro ptujsko vino

staro in novo

po 11, 12, 14, 16 gld. hektoliter brez posode ponuja

RAJMUND SADNIK

v Ptui. (90—4)

Tuji.

16. februarja:

Pri **Slonu**: Kulka, Baaz, Weiss, Loschitz z Dunaja. — Koch iz Lyona. — Frank iz Odenburga. — Zedet iz Schlaggenwalda. — Baccarich, Stipovich iz Trsta.

Pri **Mališci**: Löw, Spitz, Singer, Barth, Mravlag, Stöhr, Köbl z Dunaja. — Blau iz Siska. — Fuchs iz Gorican. — Neukranz iz Berlina.

Temeljita pomoč vsem, ki so v želodci in trebuhu bolni.

Ohranjenje zdravja

naslanja se večjim delom na čiščenje in snajenje sokrovice in krvi in na pospeševanje dobrega prebavljenja. Najbolje to sredstvo je

dr. Roza

življenski balzam.

Življenski balzam dr. Rozov odgovarja popolnem vsem tem zahte vam; isti ozivi vse prebavljanje, nareja zdravo in čisto kri, in truplo dobi svojo prejšnjo moč in zdravje zopet. Odpravlja vse težko prebavljanje, osobito gnjus do jedi, kisloto riganje, napetost, bljevanje, kri v želodci, zaslinjenost, zlato žilo, preobteženje želodca z jedili itd., je gotovo in dokazano domače sredstvo, ki se je v kratkem zaradi svojega izvrstnega uplivanja obče razširilo.

1 velika sklenica 1 gld., pol sklenice 50 kr.

Na stotine pisem v priznanje je na razgled pripravljenih. Razpošilja se na frankirane dopise na vse kraje proti poštnemu povzetju svote.

Vaše blagorodje!

10 let sem bolehal za boleznijo v želodci, ki mi je prouzročila zlatenico. Zdravniki so dejali, da sem bolan na vrani, a pomagali mi niso.

Nijsem mogel ni spati ni jesti, s kratka, jako sem bil slab. A nasvetovani življenski balzam dr. Roze mi je odstranil vso bolezen; zdaj sem zopet zdrav in močan kot mladenič.

Sukorad. (Mlada Boslava.)

F. Šembera.

Svarjenje!

Da se izogne neljubim napakam, zato prosim vse p. t. gg. naročnike, naj povsodi izrečno **dr. Rozov življenski balzam** iz lekarne B. Fragnerja v Pragi zahtevajo, kajti opazil sem, da so naročniki na več krajih dobili neuspešno zmes, ako so zahtevali samo življenski balzam, in ne izrečno dr. Rozovega življenskega balzama.

Pravi

dr. Rozov življenski balzam

dobi se samo v glavnej zalogi izdelovalca **B. Fragnerja**, lekarna „k črnemu orlu“ v Pragi, Ecke der Spornergasse Nr. 205—3.

V Ljubljani: **Vilj. Mayr**, lekar; **G. Piccoli**, lekar; **Jos. Svoboda**, lekar; **J. pl. Trnkoczy**, lekar. V Novem mestu: **Dom. Rizzoli**, lekar. V Kameniku: **Jos. Močnik**, lekar. V Gorici: **G. B. Pontoni**, **G. Cristofolletti**, lekarja.

Vse lekarne in večje trgovine z materijalnim blagom v Avstro-Ogerskeji imajo zalogo tega življenskega balzama.

Isto tam:

Praško vseobčno domače mazilo,

gotovo in izkušeno zdravilo zoper prisad, rane in ulesa.

Dobro rabi zoper prisad, ustavljanje mleka in če postajejo ženske prsi trde, kadar se otrok odstavi; zoper abscese, krvava ulesa, gnojne mozoljčke, črniasti tur; zoper zanohtnico ali takozvanega črva na prstih; zoper obustavljanje, otekline, bezgavke, izrastke, morsko kost; zoper otekline po prehlajenju in po putiki; zoper ponavljajoč se prisad v udih na nogi, v kolenih, rokah in lediji, če se noge poté in zoper kurja očesa; če roke pokajo in zoper kitam podobne razpokline; zoper otekline, kadar je koga pičil mrčes; zoper stare rane in take, ki se gnojé; zoper raka, ranjene noge, vnetje kože na kosteh itd.

Vsak prisad, otekline, ukoščenje, napihnjenje se kmalu ozdravi; kjer se je pa pričelo uže gnojiti, ule izsesa v kratkem in brez bolečin ozdravi.

V skatljicah po 25 in 35 kr.

Balzam za uho.

Skušeno in po mnogih poskusih kot najzanesljivejše sredstvo znano, odstrani naglušnost, in po njem se dobi popolno uže zgubljen sluh. 1 sklenica 1 gld. av. velj.

(361—19)

Vodstvo deželne vino- in sadjerejske šole na Slapu pri Vipavi ponuja najlepša in najcenejša

sadna drevesca

po sledečej ceni:

Jabelka komad po	30	kr.	25	kr.
Hruške	40	„	85	„
Crešnje	30	„	25	„
Fige po 20 kr.			(85—3)	

Visokodebelnata, poldebelnata

Gumi-bonbon,

boljši, nego vsak drug, kolikor se ga okolo prodaja,

rabi z najboljšim vspehom

zoper kašelj, hripavost in katarno stanje organov, s katerimi se sope.

V skatljicah po 10 kr.

prodaje (490—17)

GABRIEL PICCOLI,

lekar „k angelu“,

na dunajskeji cesti v Ljubljani.

Lekar J. Nussbaumer-jevo

! zdravstveno vino !

Kitajsko-železno-malaga-vino

najzanesljivejše in neoporekljivo zdravilo, da se

kri nareja in čisti

ter najhitreje odpravi:

pomanjkanje krvi, bledico, bolezen v želodci, boleznii spolskih organov, osobito moževsko slabost in neplodnost.

!! Bolezni v jabolku, goltanci in pljučah !!

! Kitajsko Malaga-vino !

imejoč v sebi čistega kinina samo tako, kakor se prilega truplo, izvrstno krepilo za otroke in žene po hudeji bolezni.

Profesor in zdravstveni svetovalec g. dr. Thaler na porodišnici v Lincu o tem fabrikatu tako-le govori:

Potrjujem, da sem v Kitajsko-železno-Malaga-vinu lekarja J. Nussbaumerja v Celovci dobil **izvrstno in lahko prebavljivo** zdravilo, katero smem **vrlo** priporočati.

Prof. dr. J. B. Thaler.

Radostno potrjuje podpisani, da je Kitajsko-železno-Malaga-vino lekarja Nussbaumerja v Celovci prepat **izvrstne dobroti in vplivnosti** ter v svojej lastnosti **množitelj krvi** in pospešujoč **prebavljenje mnogo** prekosi vse druge železne preparate.

(515—19)

Dr. L. Winternitz.

Zalogo za Kranjsko ima lekar **G. Piccoli** v Ljubljani.